

ΜΠΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Το project "Αστική Μυθολογία" που ξεκινάει σήμερα και εκτείνεται μέχρι την Κυριακή 3 Οκτωβρίου, είναι μία διαδρομή στο χώρο και τον χρόνο, με μία πολύ σύγχρονη προσέγγιση, αφού οι καλλιτέχνες καλούνται να δημιουργήσουν έργα in situ, που συνδέονται άμεσα με την περιοχή του Κεραμεικού και την ιστορία του, τους κατοίκους και τους θεατές που είναι κοινωνοί και συμμετοχοί. Μία ιδέα της Αρτέμιδος Ποταμιάνου που μοιράζεται επιμελητικά με την Μπία Παπαδοπούλου, η οποία στην συνέντευξη που ακολουθεί,

μας περιγράφει πως εκτυλίσσεται και εξελίσσεται η ιδέα, η διαδρομή και η υλοποίησή της, ενώ παράλληλα μας εξηγεί την σπουδαιότητά της στην εποχή μας, που η ανάγκη για επικοινωνία, συνένωση και συμμετοχή είναι μεγαλύτερη από ποτέ (!)

Της Έφης Μιχάλαρου
Φωτο. Αρχείο Μπίας Παπαδοπούλου

"Αστική Μυθολογία - Urban Mythology" είναι ο τίτλος της έκθεσης που επιμελείστε μαζί με την Αρτέμιδα Ποταμιάνου. Σε μία εποχή που όλοι ασχολούνται με τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του '21, εσείς ασχολείστε με ένα θέμα επίκαιρο και διαχρονικό ταυτόχρονα για τη χώρα και τον Πολιτισμό μας. Πως προέκυψε αυτή η ιδέα.

Η ιδέα για την έκθεση-δράση ανήκει στην Άρτεμις Ποταμιάνου η οποία μου πρότεινε να συνεργαστούμε: ήταν μια ιδέα που επεξεργαζόταν καιρό με την αδελφή της Ντέλια Ποταμιάνου - σχεδιάστρια του τρισδιάστατου χάρτη του οδοιπορικού μας και του καταλόγου που θα εκδοθεί. Συμφώνησα με χαρά γιατί η σκέψη να ενσωματωθεί η τέχνη στον αστικό ιστό με απασχολούσε ήδη από το πρώτο lockdown και την αναβολή ή ακύρωση εκθέσεων σε κλειστούς χώρους. Σε αυτό να προσθέσω και το ενδιαφέρον μου

για την περιπατητική τέχνη ως νέα μορφή εικαστικής έκφρασης με ιδιαίτερη δυναμική.

Ο συγκεκριμένος τόπος είναι γεμάτος ιστορικά ίχνη και αποτελεί άμεση πρόκληση για διάλογο. Η «Αστική Μυθολογία» κοιτάζει και αυτή το παρελθόν, όχι της Ελληνικής επανάστασης αλλά της αρχαιότητας, κοιτάζει όμως παράλληλα το σήμερα, και επιδιώκει να ανοίξει νέα παράθυρα προς το μέλλον. Νομίζω ότι είναι μια έκθεση φρέσκια, ευρηματική, εναλλακτική και ουσιαστική. Επιχειρεί να ανατρέψει τη δυστοπία της εποχής και τη συνθήκη του εγκλεισμού ενώ προσφέρει μια ανάσα ελευθερίας στους καλλιτέχνες, άμεση επικοινωνία με το κοινό και την τοπική κοινότητα.

Γνωρίζουμε την σπουδαιότητα της Ιεράς Οδού ως Οδού που συνδέεται άμεσα με την Ελευσία και τα Μυστήρια, το δικό σας όμως project επικεντρώνεται στο Κέντρο της Αθήνας, στην αφετηρία θα έλεγε κανείς και εκτείνεται στο Μεταξουργείο και τον Βοτανικό, γιατί επιλέξατε αυτή την διαδρομή και τι νοηματοδοτεί για σας;

Θέλουμε να τραβήξουμε την προσοχή σε μια περιοχή συλλογικής μνήμης όχι μόνο για τους Έλληνες αλλά και για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Η επιλεγθείσα περιοχή περιλαμβάνει το Δημόσιο Σήμα, το σημαντικότερο νεκροταφείο της αρχαίας Αθήνας, με τάφους επιφανών πολιτών του 5^{ου} και 4^{ου} αιώνα π.Χ. και «πολυάνδρια» πεσόντων υπέρ πατρίδας. Το οικόπεδο στην οδό Λεωνίδου 80-84, στο οποίο φιλοξενούμε 3 εικαστικές δράσεις (*1), έχει απαλλοτριωθεί από το ΥΠΠΟΑ για να ενταχθεί μελλοντικά στον αρχαιολογικό χώρο του Δημοσίου Σήματος. Καθυποβάλλει η αίσθηση που αποπνέει το υπέδαφος και η εικασία του τι μπορεί να κρύβει. Η οδός του Δημοσίου Σήματος ξεκινούσε από το Δίπυλον –εντός του σύγχρονου αρχαιολογικού χώρου του Κεραμεικού– και κατέληγε στην Ακαδημία του Πλάτωνα. Υπάρχουν έργα και προς αυτή την κατεύθυνση (*2).

Οι καλλιτέχνες δημιουργούν έργα in situ και εφήμερα, πόσο σημαντικό είναι αυτό; Όσον αφορά το in situ το κατανοούμε, αλλά εφήμερα γιατί;

Σε ένα χώρο που κάποτε φιλοξενούσε πληθώρα ιστορικών μνημείων, οι καλλιτέχνες προτείνουν τη δική τους εκδοχή: τα σύγχρονα «αντι-μνημεία». Ουσιαστικά, ανατρέπουν τον παραδοσιακό μύθο του μνημείου ως αρχιτεκτονικού ή γλυπτικού οικοδομήματος επιβλητικών διαστάσεων, κατασκευασμένου από στέρεα και ακριβά υλικά με διάρκεια στον χρόνο, ένα σύμβολο επίδειξης πλούτου, δύναμης και εξουσίας. Τα «αντι-μνημεία» δεν υμνούν γεγονότα

αντίθετα, κριτικάρουν και καυτηριάζουν πολιτικές και κοινωνικές καταστάσεις. Αποτελούν κωδικοποιημένα οπτικά χρονογραφήματα της εποχής. Το εφήμερο και εύθραυστο του χαρακτήρα τους αντικατοπτρίζει τη ρευστότητα και αβεβαιότητα των καιρών αλλά και τη φευγαλέα μας ύπαρξη.

Ταυτόχρονα ο θεατής ακολουθεί την διαδρομή του Γιάννη Ζιώγα, καλλιτέχνη που είναι μνημένος στις διαδρομές στη φύση μέσα από το Περιπατητικό Συνέδριο που οργανώνει κάθε χρόνο στις Πρέσπες, εδώ ποια διαδρομή θ' ακολουθήσει ωθώντας τους θεατές προς ποια κατεύθυνση;

Η δίωρη περιπατητική δράση του Ζιώγα αποτελεί το 2^ο μέρος του έργου του. Πραγματοποιείται την Κυριακή 3 Οκτωβρίου, δυο εβδομάδες μετά τις επιτελέσεις της 19^{ης} Σεπτεμβρίου, και αποτελεί το μοναδικό δρώμενο εκείνης της μέρας. Οι συμμετέχοντες ξεκινούν από τα ίχνη του αρχαίου ναού του Τριτοπατρείου, εντός του αρχαιολογικού χώρου του Κεραμικού, διασχίζουν ένα αρκετά μεγάλο τμήμα της Ιεράς Οδού και καταλήγουν στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το περιπατητικό εγχείρημα εκμεταλλεύεται στο έπακρον τα γεωγραφικά όρια που είχαμε ορίσει για την έκθεση. Στην επιστροφή από αυτόν τον περίπατο, οι θεατές μπορούν να περιπλανηθούν στα όμορα δρομάκια και να επισκεφτούν τα λοιπά εφήμερα έργα καθώς και τα ίχνη των επιτελέσεων που απέμειναν στον αστικό χώρο.

Ενώ η Ελένη Τζιρτζιλάκη, θα επιτελέσει performance στον Κεραμικό και συγκεκριμένα στην Ιερά Οδό που επικεντρώνεται στις γυναίκες. Ποιος είναι και θα είναι ο ρόλος του θεατή σε αυτό το project και τις δράσεις; Πως τον έχετε οραματιστεί εσείς οι δύο επιμελήτριες;

Το ρόλο του θεατή δεν τον οραματίζονται οι επιμελητές αλλά οι καλλιτέχνες σε σχέση με την ιδέα που θέλουν να προάγει το έργο τους. Στην περίπτωση της Τζιρτζιλάκη όλοι οι θεατές είναι εν δυνάμει συμμετοχοί στη δημιουργία του έργου. Στην επιτέλεση Γυναικεία Υπόθεση, για παράδειγμα, που παρουσιάζουμε εδώ, γυναίκες από το κοινό και τη γειτονιά καλούνται να μοιραστούν συναισθήματα και να ράψουν λέξεις πάνω σε ύφασμα σχετικές με το γυναικείο δέρμα και τις ουλές.

Και άλλοι καλλιτέχνες σε αυτό το εγχείρημα δουλεύουν συμμετοχικά, ενεργοποιώντας την τοπική κοινότητα. Αυτό δημιουργεί ένα υπέροχο συναίσθημα αλληλεγγύης, απαραίτητο σήμερα. Θα ήθελα εδώ να τονίσω την ευαισθητοποίηση των κατοίκων της περιοχής για το ζωτικό τους χώρο. Με δική τους πρωτοβουλία διοργανώθηκε

το 2011 η ακτιβιστική δράση «Το Δημόσιο Σήμα ενώνει», μια προσπάθεια ανάπλασης της γειτονιάς και επίσπευσης των διαδικασιών ανασκαφής. Μια δεκαετία αργότερα, μοιραζόμαστε την ίδια ελπίδα: ότι η «Αστική Μυθολογία» θα συμβάλλει στην υλοποίηση των ανασκαφών και την ανάδειξη αυτού του χώρου που αποτελεί μοναδικό τοπόσημο των Αθηνών.

Κλείνοντας, κα. Παπαδοπούλου αφού σας ευχαριστήσουμε θα θέλαμε να μας μιλήσετε για την μεταξύ σας συνεργασία, πόσο εύκολη είναι η ισορροπία δύο επιμελητών με το ίδιο όραμα, που συγκλίνουν και που αποκλίνουν οι θέσεις και οι απόψεις σας με την κυρία Ποταμιάνου στο συγκεκριμένο project;

Συνεργάζομαι αποτελεσματικά με την Άρτεμις επί σειρά ετών και έτσι γνώριζα ότι οι απόψεις μας για την τέχνη είναι συμβατές. Το αποτέλεσμα κάθε έκθεσης πλάθεται καθοδόν, δεν προϋπάρχει. Όταν η συνεργασία μετατρέπεται σε συν-δημιουργία, τα προβλήματα λύνονται και όλα ρέουν ομαλά. Αυτό έγινε με την «Αστική Μυθολογία».

Σημειώσεις

(*1) Ελένη Εξάρχου, Γιώργος Παπαδάτος, Αιμιλία Μπουρίτη. Στη Λεωνίδου 94 βρίσκεται το έργο της Άρτεμις Ποταμιάνου

(*2) Γιάννης Γρηγοριάδης, ομάδα μοκατομορο (Λίνα Θεοδώρου, Γιάννης Σαββίδης), Διονύσης Χριστοφιλογιάννης

Πρώτη Δημοσίευση 19/9/2021

www.dreamideamachine.com

© Συνέντευξης Έφη Μιχάλαρου